

Glas mladih - V sklopu svetovne kavarne smo se razdelili v skupine. Vsaka je prejela eno od petih tem, na katere so bila podana vprašanja, ki so se navezovala na osamljenost in izolacijo mladih ter prostovoljstvo.

SKUPINA 1: KAJ MLADI POTREBUJEJO, DA SE POČUTIJO VKLJUČENE, VARNE IN DEL SKUPINE

Iz kakšnih razlogov prostovoljstvo mlade pritegne ali odvrne?

Mlade pritegnemo k prostovoljstvu, kadar izrazimo, da jih cenimo, kar lahko storimo z javno pohvalo ali drugim načinom, ki sporoča, da je njihov doprinos k družbi pomemben. Sem sodijo tudi različni javni natečaji in spodbude, kot je na primer podelitev naziva Naj mladi prostovoljec. Mladi potrebujejo sprejemajoče in podporno okolje ter dober odnos organizacije do prostovoljca_ke, pomembno je tudi, da je organizacija prepoznavna in uživa dober ugled. Privabimo jih lahko tudi s področji prostovoljskega dela, kjer lahko dobijo delovne izkušnje, možnosti za kasnejšo zaposlitev in priložnosti za učenje novih vrednot, predvsem pa je pomembno izpostavljati, da gre pri prostovoljstvu za kvalitetno preživljanje prostega časa, vključenost v ekipo, ki pomaga drugim, spoznavanje samega sebe in kaj te zares veseli, pridobivanje poznanstev ter srečevanje novih ljudi.

Odvrne jih lahko neskladje vrednot organizacije z njihovimi, odnos organizacije, ki je lahko včasih »samovšečen«, pokroviteljski ali neprimeren, ter nepoznavanje priložnosti in vsebin posameznih organizacij. Mlade, ki so bolj zadržani oziroma sramežljivi, lahko odvrne to, da ne vedo, kako pričeti s prostovoljstvom, nekateri se tudi nočejo izpostavljati ali težje spoznavajo nove ljudi. Odvrne jih lahko tudi slaba mentorska podpora ali kadar za njihovo delo ni ustvarjenega načrta in je slabo organizirano.

Kakšno podporo potrebujejo mladi, da ostanejo prostovoljci in z opravljanjem prostovoljskega dela osebno rastejo? Zlasti kar zadeva osamljenost in izoliranost mladih.

Mladi potrebujejo varno in spodbudno učno okolje, kjer se počutijo vključene, pa tudi podporo oseb, ki bodo prepoznale njihove talente in znanja. Pomaga lahko dober vzor nekoga, ki mu lahko sledijo in se zgledujejo po dobrih praksah, velik delež predstavlja mentorsko vodenje. Pomembne so jim pohvale, povratne informacije, spodbude in izzivi ter medgeneracijska in vrstniška podpora, ki zajemata možnosti druženja in posvetovanja. Nanje sicer v veliki meri vplivata družina in matično okolje, vendar lahko veliko dosežemo s pomočjo ustrezne promocije prostovoljstva. Mlade je potrebno o prostovoljstvu ustrezno usposobiti in jim zagotoviti potrebno znanje.

SKUPINA 2: KAJ DELA PROSTOVOLJSKE PROGRAME PRIVLAČNE ZA MLADE IN KAJ JIH MOTIVIRA, DA SE PRIDRUŽIJO

Katere prostovoljske teme so zanimive za mlade?

Ogromno mladih se odloči za prostovoljstvo na tistem področju, za katerega so izobraženi oziroma za katerega se izobražujejo, ali pa na področju, ki so tem sorodna. V največji meri mlade zanimajo teme socialne pravičnosti in okoljske teme, kot so podnebne spremembe, v okviru družabništva pa jih pritegnejo skupinske dejavnosti, ki jim omogočajo spoznavanje novih ljudi. Domače so jim tudi teme, kot so kulinarika, šport in glasba. Tiste z zanimanjem

za drugačne izkušnje in znanja od njihovih pritegnejo tudi mednarodne in medgeneracijske aktivnosti.

Kateri so najboljši načini za promocijo prostovoljskih priložnosti za mlade? Kako dosežemo večje število mladih prostovoljcev?

Skupina se je pri teh vprašanih strinjala, da je najboljša oblika promocije prostovoljstva »od ust do ust«, kar pomeni, da je pomembna izkušnja že aktivnih prostovoljcev, ki bodo le-to delili naprej, zato je pomembno, da se fokusiramo na vsakega posameznika. Prav tako sta bili izpostavljeni dve obliki promocije prostovoljskih možnosti na šolah, in sicer: krožki ter predstavitve vseh možnosti na šolah. Šole so pomembne, ker je dobro s prostovoljstvom začeti že v otroštvu, saj bo tako otrokom ostalo v spominu, s tem pa obstaja tudi večja možnost, da bodo kasneje sami iskali možnosti prostovoljskega dela. Druga točka zajema predstavitve na osnovnih in srednjih šolah, ki se osredotočajo na lokalna področja, v okviru katerih lahko posamezniki opravljajo prostovoljsko delo. Tu je pomembno upoštevati, da se programe in prostovoljsko delo predstavi na način, ki ne prikazuje prostovoljstva kot neko obremenjujočo dejavnost, ki bo za mlade predstavljala še dodatno breme. Dobra promocija so medijske zgodbe, kjer se predstavijo osebne izkušnje prostovoljcev, spodbude znotraj občinskih razpisov in drugi natečaji.

SKUPINA 3: KAKO MLADE Z MANJ PRILOŽNOSTMI, KI SE SOOČAJO Z OSAMLJENOSTJO IN IZOLIRANOSTJO, VKLJUČEVATI V PROSTOVOLJSTVO

Kako bi bilo treba preoblikovati programe prostovoljstva, da bi lažje vključevali mlade z manj priložnostmi?

V prvi vrsti je potrebno poiskati talente in večšine mladih ter iz tega tudi izhajati. Dobro bi bilo, če bi imeli v organizaciji osebo, ki bi znala znakovni jezik, s katerim bi gluhim olajšala vključevanje, z bolj splošnega vidika pa bi bilo potrebno izvajati več ozaveščanja po šolah. Lahko bi se organiziral tudi aktivni projekt mladih z manj priložnostmi v lokalni skupnosti, s tem da je aktivna participacija vseh vključenih še vedno pomembna, kar pomeni, da vsi soustvarjajo v čim bolj enakovrednem odnosu. Bolj natančno: mlade se poslušaj in upoštevaj, ne zgolj daj navodila in odloča namesto njih. Nenazadnje pa bi lahko tudi prostovoljske organizacije preko lokalnih skupnosti spodbujale infrastrukturni razvoj za boljšo vključenost mladih.

Kako prostovoljske organizacije naslavlja osamljenost, izoliranost in izključenost med mladimi? Kakšno podporo nudijo mladim pri premagovanju teh izzivov?

Prostovoljske organizacije morajo spodbujati izražanje stisk, povezanih z osamljenostjo, v obliki natečajev, tako pisnih kot likovnih, in potem ponuditi pogovore. Mlade morajo vključevati v aktivnosti, ki jih tisti v stiski radi počnejo. Torej organizacije morajo nuditi vključevanje, spodbujanje ter organiziranje delavnic in druženj glede na aktivnosti, poskrbeti pa morajo tudi za vključevanje mladih priseljencev v organizacijo dogodkov in prisostvovanje.

SKUPINA 4: NA KAKŠEN NAČIN BI LAHKO SPODBUDILI PROSTOVOLJSTVO MED MLADIMI, KAKŠNA KAMPANJA BI BILA USPEŠNA IN KAKŠNA JE PRI TEM VLOGA CIVILNE DRUŽBE

Kako lahko damo vedeti, da je prostovoljstvo odprto za vse mlade?

Že v temelju se soočamo z dilemo, kako privabiti mlade prostovoljce, predvsem v organizacije, ki jih v osnovi obiskujejo starejši ali ki se ukvarjajo s težjimi, čustveno napornimi vsebinami. Povabilo samo po sebi še ne zadostuje. Pri posredovanju vabila je namreč nujno, da se (bodočega) prostovoljca dobro informira o naravi dela in da ta že v osnovi ve, da bo med celotnim procesom podprt z vrstniško podporo, mentorstvom, intervizijo ali supervizijo, da se na ta način nagovori njegove potrebe, želje in motivacijo. Raziskovali smo, kakšen doseg imajo spletne kampanje pri promociji in kako morajo te potekati po kanalih, ki jih uporabljajo mladi (Instagram, TikTok, Snapchat) ter kako je kljub digitalizaciji še vedno ključen osebni stik. Po mnenju tako predstavnikov organizacij kot prostovoljcev samih so najuspešnejše kampanje, ki vključujejo žive, iskrene zgodbe, saj nas te najbolj nagovorijo. Z njimi lahko tudi po metodi žive knjižnice stopamo v prostore mladih, kot so na primer šole, tam pa imajo učenci, dijaki in študenti priložnost, da neposredno postavljajo vprašanja in poslušajo osebne izkušnje. Po mnenju prostovoljcev se ti vključujejo v prostovoljska dela, ki so njim zanimiva in privlačna, zato bi bilo tudi med mladimi smotrno narediti raziskavo, na katerih področjih bi jih zanimalo prostovoljstvo, promocijo specifičnih področij pa ciljno usmeriti na skupine mladih na podlagi njihovih odgovorov in izraženih zanimanj. Ni vsako prostovoljstvo za vsakogar, vendar se za vsakega lahko najde prostovoljstvo, ki ga zanima in mu ustreza.

Kaj bi mladi radi izvedeli od prostovoljcev iz drugih držav?

Kot rdeča nit se je tudi tokrat skozi pogovor sukala osebna izpoved: mlade zanima, kakšne izkušnje prostovoljstva imajo tuji prostovoljci, na kakšen način prostovoljijo, kaj so od tega pridobili (v smislu potovanja, raziskovanja sebe, širjenja socialne mreže) in kako je nasploh organizirano prostovoljstvo v drugi državi. Je morda kakšna razlika v podpori organizacij, kako se na državni in družbeni ravni obravnava prostovoljstvo, ali takšno obliko udejstvovanja družba pri njih bolj podpira in ali so v njihovi državi pogoji za prostovoljstvo boljši? Pri omizju smo prišli tudi do tega, da nas ne zanima zgolj poslušanje, temveč bi – če bi imeli priliko – s prostovoljci iz drugih držav stopali v dialog, kjer bi v varnem in zaupnem prostoru lahko iskreno izmenjevali izkušnje prostovoljstva in življenja nasploh.

SKUPINA 5: KAKO PREKO PROSTOVOLJSTVA PODPRETI MLADE, KI SE SOOČAJO S TEŽAVAMI ZARADI IZOLIRANOSTI, OSAMLJENOSTI

Kakšna sta vloga in pomen prostovoljskih organizacij in mladinskih delavcev/učiteljev pri pomoči mladim, ki se soočajo z izoliranostjo?

Učitelji v šolah imajo največ dostopa do raznolikih učencev, tudi do tistih, ki še niso pripravljeni sami narediti koraka v smeri, da bi si poiskali mladinsko ali prostovoljsko organizacijo. Učitelj se mora ustrezno usposobiti in izobraziti za prepoznavanje izoliranosti mladih. Osamljene mora razumeti, jih prepoznati in jim omogočiti varen prostor, da lahko začnejo naslavljanje težave spriti.

S kakšnimi ukrepi naj lokalna/nacionalna oblast ustvarili in omogoča vključujoče okolje, ki bi zmanjšalo občutke osamljenosti in izoliranostim?

Predvsem lokalna oblast bi morala spodbujati in omogočati več brezplačnih aktivnosti za druženje mladih v varnem prostoru, kjer ekonomski kapital ne igra vloge. Nacionalna in lokalna oblast morata oblikovati programe, ki so vključujoči za vse mlade in ustvarjajo občutek skupnosti. To lahko doseže s kontinuiranim financiranjem programov na lokalni ravni, medtem ko morajo biti te programi oblikovani na podlagi slišnosti potreb s strani mladih. K

prostovoljstvu se mora spodbujati tudi mlade, ki sodijo med bolj problematične, in ne samo »ta pridne«.